

NYÍRI PERNYÉK

Írta: Vass László

Szindbád úr, az eszerogyéjszakai hajós, akinek hajója a rideg idő aknáira futott, s azóta évről-évre itt kísért a magyar őszben, valamelyik esős délután egy rozoga batáron elindult a messzi vidékre, a kedves Nyírség felé. Omladozó kúriákban még ma is órála beszélnek, régen írt szerelmeslevelekből az ő nevét befűzgetik elaggott kisaszonyok, míg odakünn napokon át csordogál az esővíz s a magányos jegenyefák reménytelenül hajladoznak jobbra-balra a locsos-pocsos szélben.

A vén hajóbrótt minderre már aligha emlékezett, ami nem is csoda, mert pontosan százötvenéves volt, vagy esetleg még több, ki tudná azt megmondani. Még alkotója, néha Krúdy Gyula is ellejtette éveinek számát. Az idő nem volt tekintettel senkire, egyedül Szindbádra, ő tovább élt lányok és fiatal asszonyok sóhajában, férfiak irigykedő tekintetében. Boldogabb évtizedekben az egész ország eszerogyéjszakai hajóskalandokon csüngött. Ki volt? Honnan jött? Minő nemzetségből származott? Osaládfáját ma nehéz volna megrajzolni. Küdből, ősi esőkből, bokrok alján didergő ficskők dalából hívta életre szép óráiban Krúdy Gyula úr, a hóbajos cseregő, mint valami gyönyörű legendát. Még ma is, ha a magányos uccákat ellepi a köd, őt látjuk elshanni az öreg kapuk előtt, az ősi fuvallat is az ő széles köpenyét suhogtatja s a délepte kertek alján a fűekők ma is órála zengenek bánatos melódiákat és arról, hogy volt idő, mikor Szindbádia volt az egész Magyarország...

A kis nyírségi falvak tisztellettőn nyitottak utat a régnemlőtt vendégnek. A hidak már téli álmukból riadtak föl, amint átgródiútt fölöttük a rozszant batár. A temetők megállásra kényszerítették. Egy-egy meglepte sírkő a mogorva Zathurocgykre, a bolondos Szklahonyaira, meg a délece Korponai kapitányra emlékeztette Szindbádot. A görög Gaálók sírkerteje előtt sokáig álldogált, mintha várta volna, hogy legalább az utolsó alispán kilép a szagos fodromenták alól s vigán paroláznak. A sírok azonban csöndesek voltak, csak a nők keresztjái felől szóltak halkan a költöző darvak. Szindbád úr

nem akart tudni arról, hogy a temetőben hajdani szép lányok, vig asszonyok is laknak az örök álmossal eljegyezve. Szerette a nőket, de nem a temetőben. Ideje lesz már elhagyni a holtak birodalmát, mielőtt beesteledik, — károgták fölébe a csúf varjak. A nagy vaakapu alatt, melynek felírása azzal biztatta az arramenőket, hogy »Viaszontitására!«, Szindbád még egyszer viaszapillantott a sírok felé s roszalólag rázta meg a fejét: »Az öreg Gaál Kázmér azért mégis kikísérhetett volna a kapuig, régen udvariasabb volt és előzékeny...« S rázta tovább a batár a céltalan utakon.

Végosvégig olyan volt a Nyírség, mint ha messzi útra készülne. Mindenütt csomagoltak. A ritkuló fák, meg a szántóföldek is. A mezőkről az utolsó szákburbonyát most viszik haza, s a kukoricában már csak egy-két otffelejett görén pengette bús siramait a szél. Valahol, elkésvé, lekvárt főztek, fiataljé ott bodrozott a kertek alján, illata tovább szállt a falu felett, körbe a batáron, mint valami meleg szédület.

Estére Szindbád betért a faluvégi vendégfogadóba, ahol nem szállt meg más, csak az országutak vidám csapatja: örökös munkanélküliek és konok nádilakók, esernyőfoltzók, köszürűsök, vadréti költők és százados jobbágyelkek. Ezek társaságában érezte jól magát Szindbád, jóllehet soha egy pillanatra nem keveredett bele a beszélgetésbe. Könnyű vacsoráját elfogyasztva, egy üveg homoki vinkóval kiösont az udvar végire, a vén körtefa alá s onnan bámult bele a rejtelmes nyíri éjszakába, amely ma különösen hővelkedett a csodás jelekben. Rég beomlott kutak lelkei riadoztak, mint a századeleji modern költeményekben, s messziről, a lápok és nádasok felől valaki gitározott, mint egy Turgenyev-regényben. Nyugati szél volt, langyos és bánattal teli. Az eső is szünetelt. A nyugati égaljon piros csíkok jelentkeztek, arrafelé, az ország határain túlont-túl rémítő tűzvész pusztíthat. A szél pedig kormot és pernyéket sodort a nyugalmas nyíri éjszakában. Szindbád megízlette és keserűnek találta: *Kurópa pernyéi voltak...* Bánatosan nagyot hűzotta a borosüvegből, s a fogadóban vad muzsikába kezdtek a vándorzenészek.